

El Mas de Bosch

-ROCHER- Fotos: RENÉ

"Els masos són com accents posats damunt del paisatge"
(Josep M. Espinàs)

Sembla mentida però eixa Partida de Baix em fa la sensació que està reviscolant econòmicament. Tradicionalment, tota la gent d'aquests indrets ha anat fugint cap a Torreblanca i Les Coves. La manca d'aigua, comunicacions roïnes, sense electricitat... han sigut factors determinants per al despoblament gota a gota de la Partida.

Ja al passat número de Tossal Gros vaig remarcar la profunda transformació que ha rebut el Mas de la Menescalca amb la plantació de tarongers, cosa no estranya pels nostres tocoms ja que, des de fa prou anys, els podem trobar cap al riu Les

Coves, al Monte, més avall del Molí d'En Civit. Pareix ser que tant la climatologia com la terra hi van prou bé per aquest conreu. Puix això és el que hi ha: un Mas importantíssim, de renom, al seu temps capdavanter de la zona i que inclús dóna nom a una "subpartida" -la del Bosch- i que actualment pertany als hereus de la "Viuda de Gimeno" està essent capgirat de manera que, en breu, totes les seues oliveres (gairebé mil·lenàries) i garrofers seran substituïts pels rendibles tarongers. I no només això, la pròpia vivenda, el mateix Mas de Bosch, serà enderrocat, cosa que no fa molta llàstima ja que està sense sostre i amb quatre parets pelades. Però, tot i això, sempre fa que

pensar allò que t'imagines fa molts anys i el que ara hi veus. Però... qui pot parlar-nos amb més propietat del Mas de Bosch que el seu encarregat?

Juan Puig Miralles.- Ell és la persona que durant quaranta anys ha portat el Mas de Bosch. Té ara cinquanta-set anys, viu a Torreblanca, està casat i té una filla de vint-i-quatre. Home molt amable, amb un somriure sempre als llavis, molt animós, de forta complexió i disposat sempre a fer una xarradeta... "jo vaig nàixer a Les Coves, al carrer Desamparats, però com els meus avis eren del Mas de Riure, allí vaig anar a parar i als dèsset anys vaig entrar al Mas de Bosch perquè ja el portava arrendat la meua família.

Aleshores el Mas pertanyia a un tal Sixto Miralles Guillen, després el va heretar una neboda seua i posteriorment va passar a Clausell, un fill seu d'Almassora. Aquest l'ha venut als actuals propietaris, els hereus de la Viuda Gimeno".

Què faràs ara quan ho enderrocaran tot?

"Pos... no res, agarraré la maleta i em canviaré ahí baix (diu assenyalant una caseta de camp) on m'han venut tres jornals de terra, m'ho arreglaré un poc i faré un corral per a les ovelles. El Mas de Bosch no és meu... què cal fer?... la veritat és que no em dol gens perquè el Mas està caent-se..."

Com recordes el Mas en plena producció?

El Mas de Bosch

Juan Puig Miralles

Oliveres mil·lenàries

Acariciant a "Favorita"